

УДК 37.091.321:004

TUTOR COMPETENCE IN THE CONTEXT OF OPEN EDUCATION: ANALYSIS OF KEY COMPONENTS AND ITS ROLE IN DEVELOPING EFFECTIVE ONLINE LEARNING ENVIRONMENTS

ТЬЮТОРСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ: АНАЛІЗ
КЛЮЧОВИХ КОМПОНЕНТІВ ТА РОЛЬ У РОЗВИТКУ ЕФЕКТИВНИХ ОНЛАЙН-
НАВЧАЛЬНИХ СЕРЕДОВИЩ

Obruchnikova N. D./ Обручнікова Н. Д.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5347-4574>

State University of Information and Communication Technologies

Kyiv, Solomianska Street, 7, 03110

Державний університету інформаційно-комунікаційних технологій

Київ, вул. Солом'янська, 7, 03110

***Анотація.** Ця стаття вивчає та аналізує тьюторську компетентність у контексті відкритої освіти, звертаючи увагу на розбіжності в поглядах на визначення терміну "тьюторська компетентність". Визначено цю компетентність як інтегровану характеристику професійних і особистісних якостей тьютора. Розкрито ключову роль тьюторів у формуванні інтелектуальної та соціальної культури студентів, їхню роль в орієнтації новачків та розвитку навичок. Особлива увага приділена аналізу ролі тьюторів в онлайн-середовищі та їхньому внеску в інклюзивне навчальне середовище. Висвітлено актуальність постійного навчання та розвитку тьюторів у зв'язку з технологічними змінами, підкреслено важливість персоналізації та використання штучного інтелекту. У висновках відзначено ключову роль тьюторів у відкритих онлайн-навчальних середовищах та заклик до їхнього постійного навчання та самовдосконалення для забезпечення сучасної та високоякісної освіти. Автор підкреслює постійну необхідність адаптації тьюторів до технологічних та освітніх змін, підкреслюючи їхню ключову роль у формуванні освітнього простору майбутнього.*

***Ключові слова:** тьюторська компетентність, відкрита освіта, онлайн-навчальні середовища, технологічні інновації, індивідуалізація навчального процесу, критичне мислення, освітні трансформації, групове та індивідуальне навчання, педагогічні методи.*

Вступ.

У сучасному освітньому ландшафті, визначеному стрімким розвитком технологій та зростаючою роллю відкритої освіти, питання тьюторської компетентності виявляється ключовим для створення ефективних та якісних онлайн-навчальних середовищ. В умовах активної глобалізації та збільшеної доступності освіти для всіх шарів суспільства відкрита освіта стає не лише альтернативою традиційним формам навчання, але й стратегічним напрямком розвитку сучасної педагогіки.

Ця наукова стаття присвячена аналізу поняття тьюторської компетентності у контексті відкритої освіти, виокремленню ключових компонентів цього

явища та вивченню його важливої ролі у формуванні ефективних онлайн-навчальних середовищ. Ми спробуємо розглянути вимоги, які висуває відкрита освіта до тьюторів, розкрити сутність та обґрунтувати необхідність розвитку тьюторської компетентності в умовах віртуального освітнього простору.

Враховуючи швидкий розвиток відкритої освіти та технологічні інновації, ми також розглянемо питання постійного навчання та розвитку тьюторів, щоб вони були відповідні до вимог сучасного освітнього середовища. Завершуючи наш аналіз, ми висвітлимо те, як тьюторська компетентність виступає як важливий фактор успіху в системі відкритої освіти, що забезпечує якісну освіту та підтримку студентів у вимірах онлайн-навчання.

Обґрунтування важливості теми в контексті відкритої освіти

Відкрита освіта в сучасному світі відіграє ключову роль у забезпеченні доступу до навчання незалежно від територіальних, соціальних чи економічних обмежень. За останні роки технологічний прогрес значно розширив можливості отримання знань, а відкрита освіта стала не тільки альтернативою, але й потужним інструментом освітньої трансформації.

Однак, для того щоб відкрита освіта була ефективною та відповідала сучасним вимогам, важливо приділити увагу ролі тьюторів у цьому контексті. Тьюторська компетентність стає критичним елементом успішного проведення навчання в онлайн-середовищі. Б. С. Блум у своїй статті «The 2 Sigma Problem: The Search for Methods of Group Instruction as Effective as One-to-One Tutoring» задав таке питання: «Чи можуть дослідники та вчителі розробити умови викладання-навчання, які дозволять більшості студентів у груповому навчанні досягати рівнів досягнень, які на сьогодні можливі лише у хороших умовах індивідуального навчання?» [1, с. 4-5] Відповідь на це питання полягає в усвідомленні важливості розвитку тьюторської компетентності вчителів та дослідників. Виділення оптимальних методів групового викладання, які б наближалися до ефективності індивідуального навчання, визначає шлях до подолання «The 2 Sigma Problem: The Search for Methods of Group Instruction as Effective as One-to-One Tutoring». Це може включати в себе застосування

інтерактивних технологій, індивідуалізацію навчального процесу та розвиток особистісних підходів до кожного студента. Таким чином, це питання полягає в активному дослідженні та впровадженні інновацій, спрямованих на зближення групового та індивідуального навчання для досягнення оптимальних результатів у відкритій освіті.

Тьютори відіграють ключову роль у створенні стимулюючого навчального середовища, в забезпеченні якості навчання та в підтримці студентів на шляху досягнення навчальних цілей. Їхня компетентність визначається не лише розумінням предметної області, але й вмінням адаптуватися до потреб різних груп студентів, враховуючи їхні індивідуальні особливості та рівень підготовки.

Як зазначає Тетяна Швець: «Потенціал та перспективи технології тьюторингу тут очевидні, оскільки традиційні підходи у навчанні та вихованні, як правило, не враховують індивідуальні особливості, цілі, запити учнів.» [3, с. 104] В умовах відкритої освіти тьютори стають важливими посередниками між студентами та навчальним матеріалом, тому їхня роль визначає якість освіти. Важливо вивчити та розвивати тьюторську компетентність, оскільки це визначатиме успішність впровадження відкритої освіти та її вплив на розвиток суспільства в цілому. Тема тьюторської компетентності у контексті відкритої освіти є актуальною та вимагає подальших досліджень та розвитку для забезпечення якісного та ефективного навчання в онлайн-середовищі.

У сучасній освіті, де відкрита форма навчання стає не лише додатковою можливістю на початковому етапі, але й основною формою для численних категорій студентів, важливість тьюторської компетентності розширюється. Зростання кількості учасників відкритої освіти вимагає від тьюторів високого рівня підготовки, спроможності ефективно взаємодіяти в онлайн-середовищі та адаптуватися до різноманітних особистісних та культурних контекстів. Автори статті «New challenges, the role of the tutor in the teaching of languages at a distance», Uwe Baumann, Monica Shelley, Linda Murphy, Cynthia White, повідомляють також наступне: «Щоб зрозуміти навички та компетенції,

необхідні тьютору для дистанційного викладання, спершу необхідно розглянути низку відповідних прикладів із різних контекстів та умов у всьому світі. Традиційно тьютор недооцінювався в процесі навчання на відстані.» [5]

Забезпечення студентів необхідними навичками та знаннями у відкритій освіті необхідно не лише для їх особистого розвитку, але й для формування компетентного суспільства загалом. Такий підхід відображає реальність сучасного світу, де навички самоорганізації, критичного мислення та вміння працювати в онлайн-середовищі стають необхідними для успішної соціальної адаптації.

Наукове обґрунтування та системний аналіз тьюторської компетентності у відкритій освіті є важливим етапом для розкриття потенціалу цього освітнього формату. Це дозволить визначити ключові аспекти, які формують успішний досвід навчання в онлайн-середовищі та визначити напрямки подальших покращень у цій області. Тим самим, дослідження тьюторської компетентності у відкритій освіті має стратегічне значення для подальшого розвитку освітнього сектору та суспільства в цілому.

Визначення та сутність тьюторської компетентності

У науковій спільноті існує розбіжність думок щодо визначення поняття «тьюторська компетентність». Крім цього, у науковій літературі можна зустріти різноманітні синонімічні терміни, такі як «професійна компетентність тьютора», «компетентність **майбутнього тьютора**», «компетентність **тьютора**».

Катерина Осадча у своєму науковому дослідженні «Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів до тьюторської діяльності» дає наступне визначення тьюторській компетенції: «тьюторська компетентність учителя – інтегрована характеристика його професійних і особистісних якостей, що є результатом цілеспрямованої підготовки чи перепідготовки до здійснення індивідуалізації освітнього процесу шляхом побудови, підтримки та супроводу індивідуальної освітньої програми учня. Вона є мірою освоєння його загальних і фахових

компетентностей здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей і може бути охарактеризована, відповідно до рекомендацій щодо застосування компетентнісного підходу сукупністю компетентностей.» [4, с. 70]

Тому, ми вважаємо, що тьюторська компетентність включає в себе здатність ефективно спілкуватися, виявляти емпатію та адаптуватися до індивідуальних потреб кожного студента. Крім того, вона передбачає вміння стимулювати самостійність, розвивати критичне мислення та сприяти активному залученню студентів у навчальний процес.

Поза аспектами педагогічної роботи, тьютори також відіграють роль моделей для студентів, сприяючи розвитку їхніх лідерських якостей та відповідальності. Така взаємодія сприяє не лише професійному, але й особистісному зростанню студентів, формуючи цілісну та компетентну особистість.

Таким чином, тьюторська компетентність визнається як критичний фактор успішної освітньої практики. Вона вимагає поєднання педагогічних, міжособистісних та організаційних вмінь для створення навчального середовища, що сприяє розвитку студентів і відповідає вимогам сучасного освітнього процесу.

Роль тьюторів у сучасній освіті

Тьютори в сучасній освіті відіграють ключову роль у формуванні інтелектуальної та соціальної культури студентів. Вони є не лише допоміжниками у засвоєнні навчального матеріалу, але й наставниками, які сприяють особистісному зростанню студентів.

Тьютори створюють сприятливий навчальне середовище, де студенти можуть вільно висловлювати свої думки та ідеї. Вони також відіграють роль посередників між студентами та навчальною програмою, адаптуючи підходи до навчання відповідно до індивідуальних особливостей студентів. Як зазначено у посібнику Міхаеля Гемпель, Штефані Вімер та Аніти Зекира «Якісне тьюторство»: «Якісні тьюторські програми у багатьох аспектах позитивно впливають на базове викладання». [7, с. 54]

По-перше, тьютори відіграють ключову роль у процесі орієнтації нових студентів. Вони допомагають зрозуміти освітні програми, структуру навчання та розкривають можливості для активної участі в університетському житті. Це сприяє швидшому адаптуванню студентів та відчуттю ними підтримки у новому оточенні.

По-друге, тьютори є наставниками, які допомагають розвивати не лише академічні, а й особистісні навички студентів. Вони стимулюють критичне мислення, творчий підхід до вирішення завдань та розвиток лідерських якостей. Такий підхід сприяє не тільки професійному розвитку, але й формує готовність до самостійної роботи та взаємодії в команді.

По-третє, тьютори створюють інклюзивне навчальне середовище, де кожен студент може вільно висловлювати свої ідеї та думки. Це сприяє взаєморозумінню, розвитку соціальних навичок та формуванню позитивного мікросередовища, що сприяє якісному навчанню.

У підсумку, роль тьюторів у сучасній освіті є багатогранною та визначальною для успіху студентів. Вони є не лише допоміжниками у навчанні, але й важливими посередниками у становленні особистості, що готується до викликів сучасного світу.

Розширення функцій тьюторів в онлайн-середовищі

Сучасний розвиток технологій та швидке поширення інтернету створили нові можливості для освіти, зокрема в онлайн-середовищі. Тьюторство, як одна з ключових складових навчального процесу, також пристосовується до цих тенденцій, розширюючи свої функції та забезпечуючи більше можливостей для якісного навчання.

Перше, що варто розглянути, - це порівняльний аналіз ролі тьюторів у традиційних та онлайн-середовищах. Тьютори в традиційних умовах фокусуються на особистому взаємодії зі студентами, що часто вимагає фізичної присутності. З іншого боку, тьютори в онлайн-середовищі можуть працювати зі студентами з будь-якого куточка світу, використовуючи інноваційні засоби зв'язку та навчання.

Сучасні технології відкривають нові можливості для тьюторів. Використання відеоконференцій, спільних онлайн-платформ та інтерактивних навчальних матеріалів дозволяє тьюторам ефективно взаємодіяти зі своїми учнями. Адаптовані до онлайн-формату методики навчання дозволяють підвищити ефективність освітнього процесу.

Однією з головних тенденцій є розширення функцій тьюторів у віртуальному навчальному середовищі. Вони не лише передають знання, а й виконують роль ментора, надаючи підтримку студентам у розвитку ключових навичок. Тьютори можуть стати ініціаторами дискусій, організаторами групових проектів та сприяти розвитку критичного мислення.

Зростання популярності онлайн-освіти вимагає від тьюторів нових навичок та підходів до роботи. Розширення їх функцій у віртуальному середовищі відкриває нові можливості для покращення якості навчання та підвищення ефективності освітнього процесу.

Тьютори відіграють ключову роль у створенні стимулюючого та підтримуючого навчального середовища. Це охоплює розробку цікавих та актуальних навчальних матеріалів, організацію віртуальних дискусій та сприяння активному взаємодії між студентами. Технології відіграють важливу роль у підвищенні ефективності онлайн-навчання. Тьютори повинні вміло використовувати інтерактивні платформи, відеоконференції та інші засоби для створення динамічних уроків та забезпечення індивідуального підходу до кожного студента.

Розвиток ефективних онлайн-навчальних середовищ вимагає активної участі та високих компетентностей тьюторів. Вони не лише переносять традиційні методики в онлайн-середовище, але й активно впроваджують нові стратегії та технології для забезпечення якісної освіти в цифровій епохі. Як зазначає Тетяна Швець: «Останнім часом онлайн тьюторинг окрім академічної спрямованості включає у себе процеси, що сприяють розвитку в учнів особистісних та соціальних вмінь: комунікативних, співпраці, критичного мислення, вирішення проблем та самостійного навчання.» [6, с. 389] Це

означає, що тьютори, які працюють в онлайн-середовищі, повинні не лише забезпечувати академічні досягнення студентів, а й допомагати їм розвиватися як особистостям і соціалізуватися

Постійне навчання та розвиток тьюторів

Актуальність постійного навчання для тьюторів у контексті нових технологій визначається швидкістю їхнього розвитку та впливом на освітній процес. Тьютори повинні адаптуватися до нових інструментів, віртуальних платформ, та ефективно використовувати їх для навчання. Адаптація до нових технологій включає в себе освоєння інноваційних методик, таких як віртуальні лабораторії, онлайн-гри для навчання та інші інтерактивні засоби.

Сучасні тьютори активно впроваджують персоналізовані підходи в своїй роботі. Використання аналітики та даних про успішність дозволяє створювати індивідуалізовані програми для студентів, враховуючи їхні потреби та особливості. Штучний інтелект стає необхідністю у розвитку тьюторства. Сучасні підходи включають в себе використання алгоритмів для аналізу та прогнозування успішності студентів, а також надання персоналізованих рекомендацій.

Сприяючи відкритому спілкуванню та колаборації, тьютори створюють стимулююче інтелектуальне середовище. Використання інноваційних онлайн-інструментів для спільної роботи сприяє обміну досвідом та зростанню як професіоналів. Постійне навчання та застосування сучасних інноваційних підходів є ключовими компонентами успішного тьюторства в епоху цифрових технологій. Активне адаптування до нових вимог дозволяє тьюторам не лише виживати в умовах стрімкої зміни, але і ставати провідниками для студентів у світі освіти майбутнього.

Висновки В сучасному світі, де технології швидко змінюються, та відкрита освіта стає все більш доступною, тьютори виступають агентами змін, які визначають якість та ефективність навчання. Важливо визнати, що розвиток інтернет-платформ та онлайн-інструментів дозволяє тьюторам створювати не лише зручне, але і стимулююче навчальне середовище.

Здійснення персоналізованого підходу до кожного студента, використання інноваційних методик та постійна адаптація до новітніх технологій стають запорукою успішного тьюторства в епоху цифрових можливостей. При цьому важливо враховувати, що гнучкість та творчий підхід до викладання є ключовими компетенціями для тьюторів, які прагнуть забезпечити змістовне та результативне навчання.

Постійна потреба у навчанні та самовдосконаленні для тьюторів набуває особливого значення в умовах стрімкої зміни технологій та освітніх парадигм. Враховуючи активний розвиток штучного інтелекту та аналітичних інструментів, тьютори можуть впроваджувати персоналізовані підходи, розробляти інноваційні методики та надавати студентам можливість активно взаємодіяти в онлайн-середовищі.

У висновку насамперед слід зауважити важливу роль та вплив тьюторських компетенцій у відкритих онлайн-навчальних середовищах. Здатність тьюторів ефективно адаптуватися до швидкозмінних технологій та використовувати їх у навчальних процесах стає ключовим фактором в успішному розвитку цифрової освіти.

Тьютори, які володіють інноваційними методиками та активно впроваджують їх у віртуальному навчальному середовищі, визначають якість освіти в епоху цифрових можливостей. Персоналізація навчання, гнучкість у використанні онлайн-ресурсів та здатність створювати стимулюючі умови для студентів є важливими компонентами тьюторської діяльності.

Важливо наголосити на постійній потребі у навчанні та самовдосконаленні тьюторів в умовах швидкозмінюваних технологічних та освітніх трендів. Ті, хто готові до неперервного розвитку своїх навичок та адаптації до новацій, мають змогу надавати студентам високоякісну та сучасну освіту в онлайн-форматі.

Усе це свідчить про критичне значення ролі тьюторів у створенні та удосконаленні ефективних онлайн-навчальних середовищ, де навчання стає не лише доступним, але й збагаченим, заохочуючи активну участь студентів та

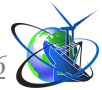

підвищуючи їхні компетенції для успішного майбутнього.

Завершуючи, важливо підкреслити, що тьютори відіграють неабияку роль у створенні та удосконаленні ефективних онлайн-навчальних середовищ. Їхні компетенції визначають якість освіти, а їхній внесок є ключовим фактором для розвитку освіти в епоху цифрових технологій. Таким чином, тьютори стають не лише наставниками, а й керівниками процесу освіти, в якому інновації та постійне навчання визначають успіх.

Література:

1. BLOOM, B. S. (1984). The 2 Sigma Problem: The Search for Methods of Group Instruction as Effective as One-to-One Tutoring. *EDUCATIONAL RESEARCHER*, 13(6), 4-16. doi: [10.3102/0013189X013006004](https://doi.org/10.3102/0013189X013006004).
2. Chung E. Hitchcock M. A. Oh S. Han E. Woo Y. (2011). The relationship between student perceptions of tutor performance and tutors' background in problem-based learning in South Korea. *International Journal of Medical Education*, 2, 7–11. [10.5116/ijme.4d38.d07e](https://doi.org/10.5116/ijme.4d38.d07e)
3. Shvets, T. (2022). Tutoring support for the development of social and personal competencies of high school students: the results of the organizational and preparatory stage of the experiment. *Problems of Education*, (1(96)), 103-119. <https://doi.org/10.52256/2710-3986.1-96.2022.07>
4. Осадча К. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів до тьюторської діяльності : автореф. дис... д-ра пед. наук : 13:00:04 – теорія і методика професійної освіти : дисертація. 2020. URL: http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/11532/1/dis_OsadchaKP_.pdf
5. New challenges, the role of the tutor in the teaching of languages at a distance, Uwe Baumann, Monica Shelley, Linda Murphy, Cynthia White, *Dans Distances et savoirs 2008/3 (Vol. 6), pages 365 à 392* <https://www.cairn.info/revue-distances-et-savoirs-2008-3-page-365.htm> Mis en ligne sur Cairn.info le 30/01/2009 <https://doi.org/10.3166/ds.6.365-392>
6. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 58, том 2, 2022 Швець Т. Зарубіжний досвід онлайн тьюторингу в системі середньої освіти 389ISSN 2308-4855 (Print), ISSN 2308-4863 (Online) УДК 37.091.398:004.773.7(410+430+44+73) DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/58-2-55>
7. Гемпель, М. «Якісне тьюторство – посібник для викладачів та керівників» / Міхаель Гемпель, Штефані Вімер, Аніта Зекира/, переклад з німецької Ярослави Іваненко. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017.

Abstract. *Introduction: This article is dedicated to the exploration and analysis of tutor competence in the context of open education. It highlights the divergence of opinions within the academic community regarding the definition of "tutor competence" and its synonymous terms.*

Definition of Tutor Competence: The research by Katerina Osadcha is cited to define tutor competence as an integrated characteristic of a tutor's professional and personal qualities, resulting from purposeful training or retraining.

Role of Tutors in Modern Education: The crucial role of tutors in shaping the intellectual and social culture of students is emphasized. It illustrates how tutors act as mentors and contribute to the personal growth of students. The focus is on their role in orienting new students and developing their skills.

Expansion of Tutor Functions in Online Environments: A comparative analysis of the role of tutors in traditional and online environments is presented. It notes how technology allows expanding their functions and providing more opportunities for quality learning. The article highlights new possibilities in virtual learning and emphasizes the role of tutors in creating an inclusive learning environment.

Continuous Learning and Development of Tutors: The relevance of continuous learning for tutors due to the rapid development of technology is emphasized. It points out how tutors adapt to new tools and use them for teaching. The importance of personalization and the use of artificial intelligence in their work is highlighted.

Conclusions: The conclusions underscore the importance of tutor competencies in open online learning environments. It emphasizes that tutors who possess innovative methodologies and can adapt actively to new technologies define the quality of education in the digital era. A call to continuous learning and self-improvement for tutors to ensure modern and high-quality education.

All of this attests to the critical role of tutors in creating and enhancing effective online learning environments where education becomes not only accessible but enriched, encouraging active student participation, and enhancing their competencies for a successful future. The author emphasizes the ongoing need for the development and adaptation of tutors to new challenges arising from technological and educational changes, thus underscoring their key role in shaping the educational landscape of the future.

Keywords: *tutor competence, open education, online learning environments, technological innovations, individualization of the learning process, critical thinking, educational transformations, group and individual learning, pedagogical methods.*

Статтю надіслано: 02.02.2024

© Обручнікова Н.Д.